

הלכות הדרף היומי

מסכת סוכה

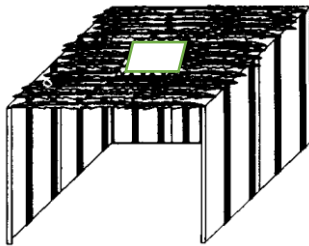
תוכן

- א. אויר שלשה בסוכה גדולה ומיעטו ... בסוכה קטנה ... יש לבוד באמצע.....1
- ב. קורה היוצאה מכותל זה ... וכן שתי קורות ... ואינן נוגעות זו בזו פחות משלשה אין צריך להביא קורה אחרת שלשה צריך להביא קורה אחרת.....3
- ג. סיכך על גבי אכסדרה שיש לה פצימין כשרה שאין לה פצימין אביי אמר כשרה ורבא אמר פסולה.....3
- ד. אכסדרה בבקעה ... פי תקרה.....6

דף יח.

א. אויר שלשה בסוכה גדולה ומיעטו ... בסוכה קטנה ... יש לבוד באמצע

כבר נתבאר שסוכה שיש בנגה אויר – אזור ללא סכך – הרי אזור זה אינו סוכה ואין ישנים תחתיו¹, אולם זה אינו אלא אם יש בו יותר משלושה טפחים. אך אם יש בו פחות משיעור שלושה טפחים הרי אנו אומרים "לבוד", ואזור זה נחשב כסתום והרי הוא חלק מהסוכה וישנים תחתיו. ואין חילוק במקומו של אזור זה בין אם הוא סמוך לדפנות, או שהוא באמצע הסוכה אם הוא פחות משלושה טפחים אומרים אנו לבוד². ולהלן דף יט. יבוא שמשלים הוא לשיעור סוכה קטנה אך אין ישנים תחתיו.

י"ד

¹ הא דחמיר אויר מסכך פסול בסוכה קטנה לענין ישנים תחתיו וכן לענין סוכה גדולה פוסל אויר בג"ט וסכך פסול בארבעה טפחים כתב הט"ז הטעם שבאויר נראה לעין טפי ההפסק בסכך ממה שנראה בסכך פסול. מ"ב שם ס"ק י בשם הט"ז
² שו"ע ונו"כ תרלב ב

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

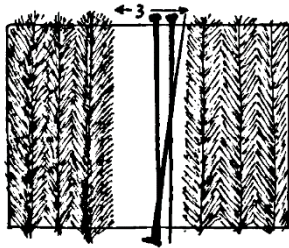
<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת סוכה

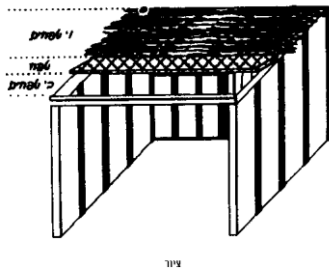
סכך פסול פחות מארבעה, ואויר אצלו פחות משלשה³, בסוכה שגדולה מהשיעור המינמלי, אין מצטרפים לפסול אפילו היה הסכך באמצע ע"פ כל ארכה של הסוכה, כך שאם נחלקה לשתיים יהיה לכל צד רק שתי דפנות, אין מצטרף אצלו האויר לפסול הסוכה משום ששיעוריהם אינם שווים ודינם כמו שנתבאר לעיל דף יז. שהסוכה כשרה ומותר לישון תחת הסכך הפסול⁴.

אך לא לישון תחת האויר אם איכול ראשו או רובו להכנס תחתיו. אך אם קטן מראשו או רובו, וודאי אם שיעור טפה יכול לישב תחתיו.

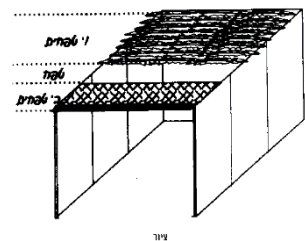
לפיכך אם יש אויר שלשה במקום אחד, אפילו מיעטו בסכך פסול, כשר ואין ישנים תחת האויר, כנזכר.

אך בסוכה קטנה שאין בה אלא שבעה על שבעה⁵, אם יש בין שניהם האויר והסכך הפסול שלשה טפחים מצטרפים לפסול, שהרי בסוכה קטנה שיעורם שווה כמבואר לעיל דף יז.

סוכה שיש בה סכך כשר ששה⁶ טפחים, טפח אחד סכך פסול ואח"כ ב' טפחים אויר, הסוכה כשירה שהאויר כמאן דליתא דמי,

אבל אם יש בה ו' טפחים סכך כשר טפח אחד אויר ושוב ב' טפחים סכך פסול נחלקו בו הפוסקים⁷.

³ שו"ע ונו"כ שם ג

⁴ ויש להחמיר ולישון רק אם הוא פחות משלושה

⁵ וצ"ע לדעת המ"ב ס"ק ח שם שכתב כמג"א שעד תשעה וחצי טפחים פוסל סכך פסול בשלושה וא"כ ה"ה בסוכה של עד תשעה וחצי טפחים יצטרפו לפסול

⁶ וכאורה אם יש בה רק ה' טפחים ייפסל שהרי הצטרף צריך את הסכך הפסול והאויר להכשיר את הסוכה ובין שניהם יש ג' טפחים וצ"ע

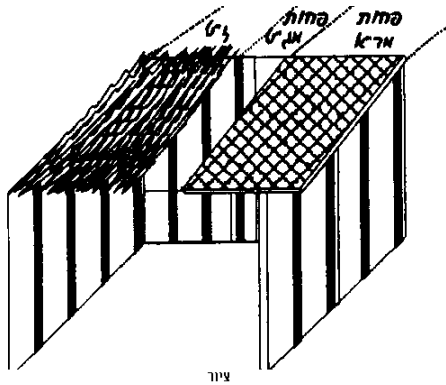
⁷ בחמד משה סק"ב מכשיר הסוכה ובהג' חכמת שלמה פוסל דלבוד לא יועיל דמאי חזית שהכשר נמשך אולי נאמר שהפסול נמשך.

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת סוכה

אם בגג הסוכה בגמר הסכך הפסול פחות מד' אמות יש אויר פחות מג' טפחים ואח"כ סכך כשר, כשירה הסוכה, שאומרים אנו דופן עקומה, ואח"כ דנים אנו את האויר כ"לבוד" להסמיד הסכך הכשר לדופן⁸.

ב. קורה היוצאה מכותל זה ...

וכן שתי קורות ... ואינן

נוגעות זו בזו פחות משלשה אין צריך להביא קורה אחרת שלשה צריך להביא קורה אחרת

כבר התבאר בעירובין יד. שמבוי שהכשירוהו בקורה כדי לטלטל בו בשבת והיתה הקורה מונחת בכותל ימין⁹ ואינה מגיעה לכותל שמאל שכנגדה, או אפילו אינה מגעת לשניהם, כגון שהניחם על עמודים סמוך לכתלים פחות מג' טפחים, כשירה, שנחשבת כמונחת על כתלי המבוי מדין לבוד. יותר מג' טפחים פסולה, שהרי אינה מונחת על כתלי המבוי וצריך להשלימה על ידי חתיבת קורה.

וכן ב' קורות אחת מונחת על כותל זה ואחת מונחת כנגדה על הכותל השני ומקבילו זו לעומת זו אך אינם מגיעות זו לזו אם אין ביניהם ג' טפחים כשרה, יש ביניהן ג' טפחים פסולה.

הסתפקו האחרונים לפסול¹⁰ אם היו שתי הקורות מרוחקות מהכותל פחות מג' טפחים, ואין ביניהם ג' טפחים, כיון שצריך לומר לבוד גם לכותל וגם לקורה עצמה.

ג. סינך על גבי אנסדרה שיש לה פצימין כשרה שאין לה

פצימין אביי אמר כשרה ורבא אמר פסולה

⁸ בכור"י ס"ק י ושם הכשיר אפי' ביש אויר פחות ג' טפחים באמצע הסכך הפסול ואח"כ ממשיך סכך פסול ובצירוף עם האויר יש יותר מד' אמות סכך פסול, מ"מ אמרינן לבוד להקל, והשבינן כאילו חלקי הסכך הפסול מקורבים זה לזה וליכא ד"א סכך פסול, ודלא כרע"א שם מחמיר בזה.

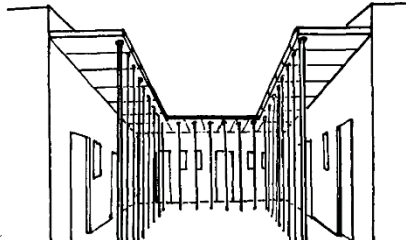
⁹ שו"ע ונו"כ שסנ כא

¹⁰ חזו"א עו ס"ק ה

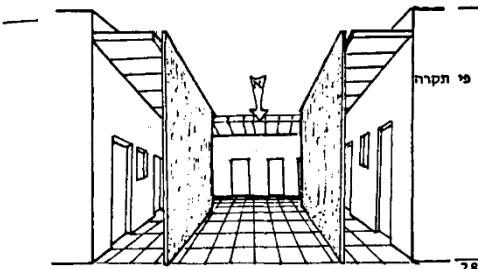
הלכות הדף היומי

מסכת סוכה

סתם אכסדרה הנזכרת בהלכה נחלקו ראשונים בצורתה לכו"ע יש לה גג עשוי מקורות עבות ורחבות. י"א¹¹ שהיא פרוצה מארבע רוחותיה ואין לה מחיצות כלל, אלא קירוי בלבד, כגון שנעץ ארבעה עמודים ונתן עליהם ארבע קורות ועליהן מסדר את הנסרים. אכסדרה זו פסולה לסוכה שלכו"ע אין אומרים "פי תקרה יורד וסותם", לפי שאין מחיצות של פי תקרה עשויות אלא לאכסדרה מבפנים ולא מחוצה לה.

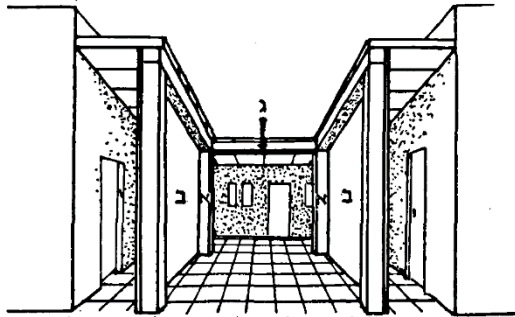

אך אם היא מוקפת פצימין כלומר עמודים שאין ביניהם ג' מרחקים אנו מכשירים מדין "לבוד".

ויש אומרים¹² שאם יש לה שתי מחיצות זו כנגד זו ומקצתה מקורה וסמוך לקירוי בין שתי המחיצות עד הקצה האחר סיכך הסכך על אף שנמצא שהסוכה הזו אין לה אלא ב' כותלים והרי היא כסוכה העשויה

כמבוי שנתבאר לעיל דף ז. שצריך קרש שבעה מרחקים או ארבע עם צורת

א. עמודים (פצימין) בדופן שלישית.
ב. שתי דפנות כמבוי.
ג. פי תקרה.

הפתח, כאן יועיל, כשיש לה שתי פצימין כלומר עמודים בולטים ברוחב טפח – מתחת לתקרת האכסדרה במקום בו מתחיל הסכך, ואם עובי תקרת האכסדרה ארבעה טפחים¹³, אנו אומרים פי תקרה יורד וסותם כלומר שרואים כאילו חודה של התקרה נמשך ויורד עד למטה

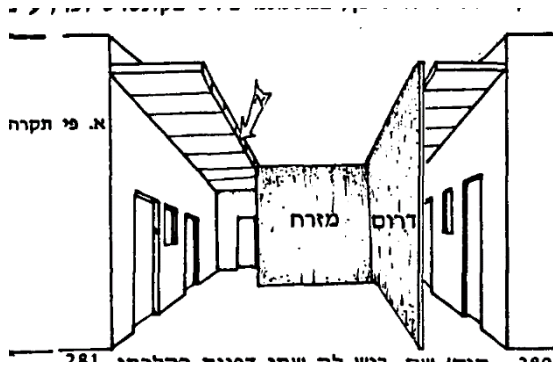
לענין שיחשבו התקרות למחיצות לסוכה¹⁴, ולהכשיר הסכך שסמך לשפתי הקורות על ידי הפצימים, ואף על פי שבין כל פצים לחבירו יש שלשה טפחים.

¹¹ רש"י ערובין צ: ד"ה אכסדרה, ועי' תוספות שם כה. ד"ה אכסדרה וצד. ד"ה בשתי, ועי' ריטב"א שם כה.
¹² ר"ן סוכה פ"א לדעת הר"ף, מ"מ וכ"מ לדעת הרמב"ם סוכה פ"ד ה"ח וכן דעת המחבר תרל ח.
¹³ כמנן אברהם שמצדד דבעינן שיהא תקרת האכסדרה על כל פנים רוחב ד' טפחים, דאי לאו הכי לא אמרינן פי תקרה יורד וסותם, ודלא כב"ה. שער הציון שם ס"ק לח.
¹⁴ דאף על גב דתקרת האכסדרה לצורך עצמה עבידי ולא לצורך הסוכה, מכל מקום בצורך הסברא דפצימין מהני, שער הציון שם ס"ק לח.

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

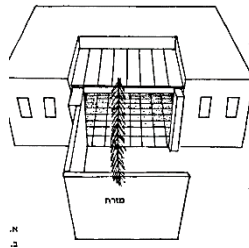
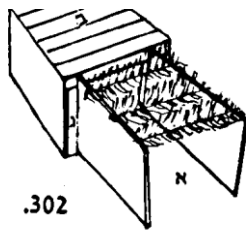
הלכות הדרף היומי

מסכת סוכה

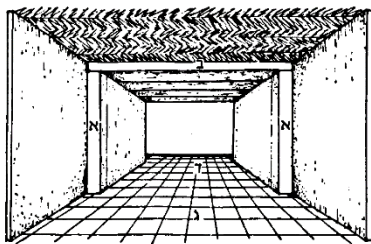
ויש אומרים¹⁵ שכיון שהיא מפולשת אין אומרים פי תקרה אלא רק באכסדרה שיש לה שתי מחיצות מחוברות יחד כמין האות ר', כגון מזרחית צפונית או מזרחית דרומית וכדומה, ואם סיכך על גבי האכסדרה כך שבכותל השלישי בצד מערב

סמכה לאכסדרה והסכך נוגע בפני האכסדרה, אם יש לה שתי פצימין כלומר עמודים בולטים ברוחב טפה – ברוח השלישית, אם עובי תקרת האכסדרה ארבעה טפחים¹⁶, אנו אומרים פי תקרה יורד וסותם כלומר שרואים כאילו חודה של התקרה נמשך ויורד עד למטה לענין שיהשבו התקרות למחיצות לסוכה¹⁷, ולהכשיר הסכך שסמך לשפתי הקורות על ידי הפצימים, ואף על פי שבין כל פעים לחבירו יש שלשה טפחים.

וי"א¹⁸ שאין להכשיר בכך, אלא אם העמודים נראים לעומד מבהוץ אפילו אם אינם נראים לעומד מבפנים בתוך הסוכה,

- א. פצימין.
- ב. פי תקרה.
- ג. הפצימין נראים לעומדים בפנים בתוך הסוכה.
- ד. הפצימין לא נראים לעומדים בהוץ מתחת לתקרת האכסדרה.

אך אם נראים רק לעומד מבפנים, צריך לעשות גם צורת בפתח מתחת לתקרת האכסדרה.

¹⁵ רי"ף ערובין סוף פ"מ;מב"ם שבת פ"ז הל"ה ר"ת בתוס' שם וסוכה יח.; וכן הכריע הרא"ש בערובין פ"ט ס"ג וכן דעת הרמ"א שם

¹⁶ כמגן אברהם שמצדד דבעינן שיהא תקרת האכסדרה על כל פנים רוחב ד' טפחים, דאי לאו הכי לא אמרינן פי תקרה יורד וסותם, ודלא כב"ה. שער הציון שם ס"ק לח

¹⁷ דאף על גב דתקרת האכסדרה לצורך עצמה עבידי ולא לצורך הסוכה, מכל מקום בצרוף הסברא דפצימין מהני שער הציון שם ס"ק לח

¹⁸ הב"ח בדעת הרא"ש

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדף היומי

מסכת סוכה

וי"א¹⁹ שבכל מקרה אין להכשיר בפי תקרה יורד וסותם, כיון שתקרת

האכסדרה לצורך עצמה נועדה ולא לצורך הסוכה ואינו כשר אלא אם עושה גם צורת הפתח מתחת לתקרת האכסדרה. ולכתחילה²⁰ יש לנהוג כדעה זו, ובדיעבד יש לסמוך להכשיר גם באכסדרה מפולשת.

לפיכך מי שרוצה לעשות סוכתו בתוך הבית על ידי הסרת הגג, וכותלי הבית יהיו כותלי הסוכה. ורוצה לעשות הסוכה בזווית של כותל מזרח וכותל דרום, ונמצא שאין כאן אלא שני מחיצות, יכול להשתמש בקורת הבית או עובי התקרה ולכו"ע יש לומר פי תקרה יורד וסותם שהרי קורה זו ותקרה זו לצורך הבית נעשה והסוכה ג"כ בבית וכאלו יש לה שלש מחיצות וצריך לעשות לה גם צוה"פ כלומר שישים תחת הקורה שני קנים אחד אצל כותל הבית ואחד במקום סיום המחיצה היכן שכלה הסכך של הסוכה.

אולם כל זה אינו מועיל אלא אם עובי תקרת הבית ארבעה טפחים, אך אם אין בעוביו ארבע טפחים ישים פס אחד שרחב טפח מרווח תחת הקורה פחות מג"ט מן הכותל של הבית וקנה אחר במקום שכלה הסכך של הסוכה וזה כשר בלא פי תקרה יורד וסותם כמו בשאר סוכה שמאין בה שלישה אפילו טפח כמבואר בדף ז. ובזה לא בעינן רוחב הקורה ד"ט²¹.

דף יח:

ד. אכסדרה בנקעה ... פי תקרה

נתבאר בעירובין דף כה. עג. ועד:

¹⁹ מנ"א בדעת הרא"ש ולפי שהמעים הרא"ש הטעם דמדאורייתא סגי בצורת הפתח לבד, ולכן הקילו בנראה בחוץ ושוה בפנים וכמו בשבת משום לחי, תו לא צריכינן כלל לסברא דפי תקרה יורד וסותם, וזהו שכתב המגן אברהם ומיהו משמע ברא"ש וכו', כאילו חוזר מדבריו הראשונים לענין תקרה. אך יש לעיין קצת, מנא לן להמגן אברהם דבעינן שיהא רוחב הפצימין טפח לפי סברת הרא"ש. שער הציון שם ס"ק לה

²⁰ מ"ב שם מא

²¹ מ"ב שם ס"ק מ

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>